

Runstenen från Björkö by (U 6)

Under hösten 2012 hittades ett runstensfragment i Björkö by på Björkö i Mälaren. Fragmentet hade tidigare använts som trappsten till en byggnad som nu revs.

Stenen var ett av flera runstensfragment i röd sandsten som kommit från samma område vid olika tillfällen sedan 1870-talet. De fragment som tidigare inkommit till Historiska museet har namnen U 6, U 7 och U 9 i Sveriges runinskrifter. Efter mycket arbete kunde fragmenten pusslas ihop och bildade en hel runsten – inte delar av tre olika runstenar som man tidigare trott! Det är en stor runsten som en gång varit rest i närheten av dagens Björkö by och kanske kunde den ses ända från vattnet där den under 1000-talet stod på höjden vid byn.

Ornamentiken på stenen har en gång varit väldigt pampig, med flera olika djur och kanske till och med en människoavbildning. I mitten på stenen syns ett stort kors. Av texten är bara några delar bevarade men utifrån dem går det ändå att förstå ganska mycket om inskriftens sammanhang. Inskriften lyder:

“Torsten [och] ...-sten reste ... [efter] Estrid(?) ... och efter ...tunba... Östen(?)...”

Det som går att tolka av inskriften är att Torsten och en person vars namn slutar på –sten rest stenen efter Estrid och efter åtminstone en person till, som att döma av runorna har hetat något i stil med Tunba. Det namnet saknar paralleller bland de vikingatida runinskrifterna och det kan även vara så att det saknas runor invid namnet som bildar en annan komposition – trots tilltänkta runor är namnet helt unikt.

Namnet Estrid är ganska ovanligt på de uppländska runstenarna och är ett högstatus namn – det är alltså en mäktig person vi ser spåren av. Stenen har ristats av en runristare vid namn Östen som även har ristat några andra stenar i området kring Södertälje-viken.

Utifrån dess ornamentik kan stenen dateras till senare hälften av 1000-talet. Den är således inte samtida med handelsplatsen Birka som ska ha övergivits redan omkring år 970. På så vis vittnar runstenen från Björkö by om Björköns betydelse även långt efter att det handelsplatsen Birka upphört.

- **Projekt [Birka och Hovgården](#)**

Inventarienummer: 30574

SHM Föremålsidentitet: 1092440

Sakord: montage

Typ: runsten

Material: sandsten

Beskrivning:

Björköstenen. Delarna av stenen har inkommit till museet vid olika tidpunkter men det var först 2013 som det konstaterades att delarna hörde till en och samma runsten.

Antal: 1

Antal Fragment: 12

Nyckelord: rune stone, sandstone

Brukad: 800 - 1099 i Björkö by, Stockholm, Sverige

Undersökt/Insamlat: 2012 i Björkö by, Stockholm, Sverige

Period: Från vikingatid till tidig medeltid

Hittad i [Björkö by](#)